BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 248 Luni 12 Septembrie 1938
14 Pagini

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

„Astra" și activitatea sa

Se întrunește la Abrud, marea adunare generală a **„Asociației pentru literatura română și cultura poporului român"** — cunoscută sub numele **„Astra"** — întemeiată acum 76 ani de cărturarii și conducătorii spirituali ai fraților noștri din Transilvania. „Astra" a fost sub stăpânirea maghiară singura organizație puternică, ce a întreținut flacăra nestinsă a naționalismului și prin rodnica sa activitate culturală și economică a izbutit să creeze acea admirabilă unitate spirituală, care a sporit an după an, forțele de rezistență ale neamului românesc dintre Tisa și Carpați.

I-a fost dat acestei asociațiuni, în epoca cea mai grea, când s'a manifestat cu atâta violență politica de maghiarizare forțată și de penetrațiune a elementelor străine în Transilvania, practicată de guvernele din Budapesta, să opună, prin organizațiile, programul și activitatea sa întinsă și rodnică, cel mai puternic zăgaz de apărare împotriva celor ce urmăreau fățiș slăbirea forțelor noastre naționale.

Alungați din orașele lor, în sate; îndepărtați dela conducerea treburilor obștești; tratați ca „paria" pe pământul lor strămoșesc; lipsiți cei mai mulți de școli și de biserici; fără drepturile politice ce li se cuveneau, Românii, sub amarnica stăpânire ungurească, au găsit în „Astra" focarul de lumină și de energii creatoare, care le-a arătat calea mântuirii lor; le-a sporit încrederea în triumful cauzei lor sfinte naționale și le-a întărit forțele lor morale. Adunările „Astrei" dela întemeerea sa, acum 76 de ani și până la unire, au fost evenimente în viața poporului român de peste Carpați.

Ele aveau caracterul unor mari adunări naționale, căci la ele luau parte toți cei care simțeau românește și erau pătrunși de puternicul simțământ al unirei și solidarității.

De aceea acele adunări ale Astrei, erau pe-atunci un prilej binevenit de întâlnire și de cunoaștere a Românilor din toate părțile Transilvaniei. Cu prilejul lor se strângeau și mai mult sufletește legăturile dintre ardeleni, maramureșeni, crișeni, bănățeni și moți; se strângea țărănimea de pretutindeni, ca să asculte cuvântările substanțiale și cu tâlc ale cărturarilor și conducătorilor lor spirituali și să primească îndrumări și sfaturi, spre a putea fi pregătiți pentru ziua cea mare a libertății și înălțării neamului românesc.

Și dacă ar fi fost numai acesta rostul înființării „Astrei" și tot ar binemerita recunoștința întregului popor românesc. Dar, „Astra" a avut o misiune mult mai grea și însemnată până la unire; după cum și după unire, în cuprinsul României întregite, ea a continuat și continuă să îndeplinească misiunea sa impusă de interesele noastre superioare, naționale și culturale.

Dacă, în trecut, sub stăpânirea maghiară, „Astra", pe lângă rostul ei de deținătoare a făcliei nestinse a naționalismului, a contribuit, prin activitatea sa neîntreruptă la dezvoltarea culturală și economică a fraților noștri de peste Carpați și la întreținerea focului sacru al unirei; după unire, ea a continuat opera sa binefăcătoare, în afară de preocupările politice de partid, — în cadrul cel mare al intereselor naționale, culturale și economice, prin forțe sporite și printr'o activitate din ce în ce mai intensă.

Conducătorii săi și-au dat seama, că România întregită, trebue să fie consolidată; iar prefacerile adânci istorice prin care trecem, reclamă alte sforțări și sacrificii, spre a putea asigura statului unitar național, toate posibilitățile de rezistență, de apărare și de dezvoltare, în toate direcțiile. Meritul „Astrei" este că, după încheerea păcei, ea s'a preocupat de toate problemele naționale, culturale și economice ce interesează românimea de pretutindeni.

Cum nu toate aceste probleme se pot rezolva în cadrul general al programului său, căci sunt probleme specifice unor anumite regiuni, „Astra" a înființat, după încheerea păcei, organizațiuni deale sale regionale și cu programe speciale, care să corespundă nevoilor locale și scopurilor fixate în toate direcțiile.

De aceea „Astra" preocupată de situația românilor din zona de vest, a celor din Țara Moților, din Secuime și din Banat, a întemeiat asociațiuni regionale, cu programe speciale corespunzătoare nevoilor acestor regiuni.

Așa a luat ființă în Februarie 1937, „Asociația bănățeană", care, cu toate, că activează în cadrul programului general al „Astrei", ea activează mai mult în domeniul etnic, social și economic, luând în seamă nevoile specifice ale elementului etnic românesc, care, după cum se știe, suferă din cauza scăderei continue și îngrijorătoare a natalității, ca și a sporului mortalității infantile.

Deasemenea, celelalte suborganizații ale „Astrei" din zona frontierei de vest, din Munții Apuseni și din Secuime, urmăresc prin rodnica lor activitate, întărirea și propășirea elementului românesc, prin sporirea capitalului său biologic și cultural; ca și prin organizarea forțelor sale economice, spre a-și putea afirma în toate domeniile, întâietatea ce i se cuvine.

Apoi, prin școlile țărănești și bibliotecile populare ce le-a înființat, prin publicațiile sale; ca și prin alte organizații ce le patronează, — cum este aceea a **Șoimilor Carpaților** — această valoroasă asociațiune a reușit să aducă neprețuite servicii cauzei noastre naționale ,contribuind într'o măsură foarte mare, la întărirea elementului etnic românesc și la dezvoltarea culturei și a muncei constructive.

Cu prilejul marei adunări generale a „Astrei" dela Abrud, noi urăm vrednicilor săi conducători și colaboratori, spor la muncă pentru binele și înălțarea neamului nostru.

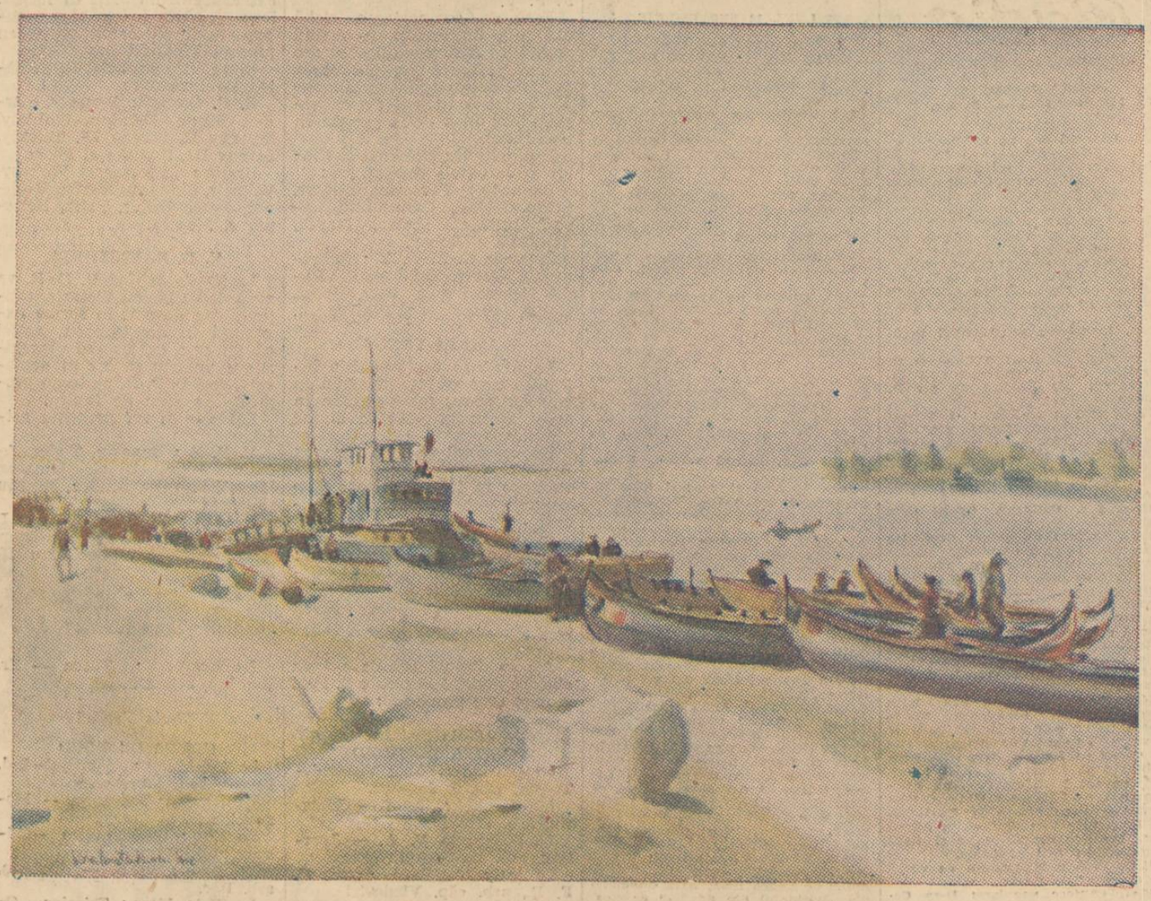

TURTUCAIA — MIRON CONSTANTINESCU

Italia fascistă și problema cehoslovacă

Timp de mai multe luni, de când problema Sudeților a fost situată de revendicările d-lui Henlein, în Aprilie, la congresul din Karlovy Vary, pe primul plan al actualității internaționale, diplomația italiană a păstrat cea mai desăvârșită rezervă. De sigur, presa italiană a urmărit cu atenție desfășurarea crizei germanilor Sudeți. Cercurile politice conducătoare ale Italiei fasciste s'au abținut însă de a-și lămuri oficial atitudinea sau de a contribui, într'un fel ori altul, la deslegarea problemei cehoslovace.

Această pozițiune diplomatică apare naturală.

Fixată pe axa Roma-Berlin, preocupată în momentele actuale, în deosebi de politica sa mediteraneană și imperială, angajată în războiul din Spania, diplomația italiană a urmărit cu atenție, dar totuși cu un interes secundar, evoluția chestiunii cehoslovace.

Nici un fel de afinitate nu leagă Italia de Cehoslovacia. Din potrivă, o adâncă deosebire de ideologie a despărțit totdeauna regimul fascist totalitar și antisocietar, de democrația cehoslovacă, credincioasă Genevei. Această deosebire s'a adâncit din momentul când Cehoslovacia a devenit aliata Sovietelor, prin pactul de asistență din 1935 și mai ales când Italia a constituit, împreună cu Reichul, axa Roma-Berlin, prin protocoalele dela Berchtesgaden, în Octombrie 1936.

Diplomația italiană a arătat totdeauna un fel de repulsiune pentru o înțelegere cu Cehoslovacia, chiar în epocile, în care — ca în primăvara lui 1935 — un acord al Statelor dunărene ar fi apărut posibil, cu sprijinul Italiei. După realizarea înțelegerii cu Germania, diplomația romană a considerat Cehoslovacia ca fiind în raza de acțiune a politicii germane și legăturile celor două țări s'au mărginit la raporturi economice normale. Interesul politicii italiene pentru Cehoslovacia s'a trezit din nou — în oarecare măsură — în 1937 și 1938 — când diplomația italiană a privit cu simpatie și a încurajat încercările Statelor Micei Înțelegeri pentru înfăptuirea unui acord cu Ungaria. Realizarea Anschlussului și desfășurarea politicii național-socialiste în problema Sudeților a readus însă repede Italia pe vechile ei poziții față de Cehoslovacia.

Tăcerea Italiei oficiale—în ultimile luni — față de criza raporturilor germano-cehe, a făcut să se vorbească despre neutralitatea Italiei, despre divergențe de păreri între puterile axei, în ceeace privește Cehoslovacia, despre sfaturi de moderație, pe care Italia le-ar fi dat Reichului, cu prilejul vizitei recente a Mareșalului Balbo in Germania.

O notă a agenției „Informazione Diplomatica", din 9 Septembrie, ține să precizeze atitudinea diplomației italiene față de problema cehoslovacă. Ea merită să fie cetită cu atenție, căci reprezintă autentic punctul de vedere al Ducelui, care inspiră direct sau redactează personal aceste puneri la punct oficiale.

Nota în chestiune lămurește că Italia urmărește cu o atenție încordată, dar cu cea mai mare liniște desvoltarea situației din Cehoslovacia. Ea precizează că Italia este hotărât favorabilă revendicărilor Sudeților, formulată în cele opt puncte ale d-lui Henlein. Aceasta însă cu rezerva că autonomia teritorială să nu excludă apartenența Sudeților la Statul cehoslovac, ceace ar corespunde — potrivit notei italiene — revendicărilor Sudeților, cari nu au cerut despărțirea lor de Cehoslovacia.

Forțe străine, cari încurajează Cehoslovacia prin intervenția lor, continuă nota, au mărit greutățile unei soluțiuni. Totuși Italia nu a luat până acum măsuri militare, pentru că nu crede un acord imposibil și pentrucă de altfel, în caz de război, ea ar fi în măsură să facă față imediat oricărei eventualități.

Atitudinea Italiei, oficial lămurită, prin aceste precizări autorizate, prezintă un interes deosebit, întâi, pentru că ea fost hotărâtă în Mai, la Roma, cu prilejul vizitei cancelarului Hitler; în al doilea rând, pentru că poziținea Italiei, în eventualitatea unui conflict general, are o importanță hotărâtoare.

Din nota de mai sus rezultă că diplomația italiană sprijină revendicarea autonomiei teritoriale a Sudeților, dar numai în măsura, în care nu ar duce la desmembrarea republicei cehoslovace. Pornită dela o autoritate atât de importantă în politica europeană, această afirmațiune este un îndemn la împăciuire pentru Cehi și o sugestie de moderație pentru Germani.

Faptul că Ducele crede încă un acord posibil este departe de a fi lipsit de importanță. Inainte ca lucrările congresului dela Nuernberg să fi dus la hotărâri definitive, vocea Italiei poate avea un răsunet puternic în Germania și exercita o înrâurire decisivă asupra desfășurării actualei crize europene. Prin neutralitatea sau prin intervențiunea ei, Italia poate avea un rol important, în eventualitatea unui conflict. Prin abținerea sau prin acțiunea ei, cu un ceas mai devreme, ea ar putea contribui, într'o și mai mare măsură, la rezolvarea pașnică a dezacordului de astăzi. Nota din „Informazione Diplomatica" nu exclude nici una din posibilități. Trebue nădăjduit că glasul cumințeniei va fi mai puternic. Popoarele își strigă admirația lor celor care-i duc la biruințe militare, dar păstrează recunoștința lor celor cari le asigură pacea.

Uragan in Franța

Paris, 9 (Rador). — Un puternic uragan a bântuit ținutul Languedoc, pricinuind mari pagube. Mai multe râuri au ieșit din albie. Inundațiile au întrerupt calea ferată între Montpellier și Nimes.

xx○●○xx

Fiul mai mare al fostului rege al Spaniei, prințul Cavadonga, care a fost omorât într'un accident de automobil

xx○●○xx

Epidemie de paralizie infantilă în Letonia și Olanda

Riga, 9 (Rador). — In Letonia bântuie de câtva timp o epidemie de paralizie infantilă.

Până acum au fost semnalate peste o sută de cazuri.

❖

Amsterdam, 9 (Rador). — In ultima vreme au fost înregistrate încă 67 cazuri de paralizie infantilă.

Astfel epidemia a atins un total de peste 400 cazuri.

Accidente de aviație la Cluj

Două avioane militare și două de vânătoare s'au ciocnit in aer

Cluj, 9 Sept.

In județul Cluj, s'au întâmplat azi d. a., două accidente de aviație.

Primul accident s'a întâmplat la ora 11 dim., pe aerodromul Someșeni. Două avioane militare s'au ciocnit în mijlocul aerodromului, pe când se îndreptau spre hangare.

Aparatele s'au ales cu mici avarii.

Piloții au scăpat neatinși.

❖

Al doilea accident s'a întâmplat la ora 5 d. a., între comunele Apahida și Jucul de Jos.

Două avioane de vânătoare „Set", unul pilotat de adj. Ciorgariu, iar celalt de adj. Mosneaga, care au decolat la ora 4.30 d. a. de pe aerodromul Someșeni, spre a executa diferite exerciții de sbor, s'au ciocnit în aer, pe când încercau să sboare în formație, prăbușindu-se într'o porumbiște la o depărtare de 4 km. de com. Apahida.

Pilotul Mosneaga a reușit să se salveze cu parașuta.

Pilotul celuilalt avion, adj. Ciorgariu, a fost ucis sub sfărămăturile avionului.

ANCHETA

Cum ciocnirea s'a întâmplat la o înălțime de aproape 2000 m., a fost observată de cei cari se aflau pe aerodrom, astfel că, imediat a plecat la fața locului o comisie în frunte cu d. comandor Cernescu, pentru anchetarea acestei nenorociri.

Adjutantul Mosneagă, care s'a salvat cu parașuta, fiind ușor rănit, a fost pansat de medicul aerodromului, după care a fost interogat de comisia anchetatoare.

In acest timp, câțiva soldați din flotila de aviație au scos de sub sfărămăturile avionului cadavrul pilotului Ciorgariu, oribil mutilat.

❖

Ofițerul de serviciu dela flotila de aviație, îndată ce a auzit despre acest incident, a ordonat arborarea unui drapel îndoliat și a desemnat garda de onoare pentru paza pilotului mort.

Grav accident de avion
pe teritoriul com. Tărtășești (Ilfov)

Un aparat, căutând un loc de aterizare, a izbit o fată, omorând-o pe loc

Lângă pădurea Râioasa de pe teritoriul com. Tărtășești, județul Ilfov, s'a înregistrat eri un grav accident de avion.

Un aparat, care trecea în zbor pe de-asupra pădurii, a fost silit să aterizeze din cauza unei pane la motor. S'a cerut imediat ajutor la Pipera, de unde era și un alt avion a sosit cu cele necesare. Coborând însă spre pământ și căutând un loc bun de aterizare, al doilea avion a izbit cu aripa pe o fată care se afla cu vitele la pășune.

Fata, lovită lângă ureche s'a prăbușit la pământ, rămânând moartă pe loc.

Victima era de 24 ani, din satul Golia și se numea Maria Petre Borcea.

Avionul a mai planat o distanță de vre-o 20—30 metri, apoi venind brusc în atingere cu pământul, s'a răsturnat, rămânând cu roțile în sus.

Pilotul a scăpat teafăr.

M. S. Regele și Marele Voevod Mihai
au plecat în Banat, la vânătoare

Sinaia, 9 Sept.

Astă seară, la ora 8, cu un tren regal, M. S. Regele și Marele Voevod Mihai au plecat în Banat, unde vor participa la o mare vânătoare regală.

In trenul regal au mai luat loc d-nii general Manu, Istrate Micescu, fost ministru, g-ral Dombrowski și alți invitați.

Pe peronul gării Suveranul a fost salutat la plecare de d-nii E. Urdăreanu, ministrul palatului și col. Rusescu, adjutant regal.

Prezență românească la mare

de AL. GREGORIAN

Există o conștiință imperială a mărilor; un sentiment al vastității grefat pe o voință dominatoare pe care nu o au decât popoarele prietene cu valurile și cu furtunile. Marea joacă un rol decisiv în viața acestor popoare. Infinitul ei lichid se răsfrânge în sufletele lor într'un sentiment amplu, într'o foame de spații și o sete nesfârșită de mișcare, de aventură, care le fac să-și croiască totdeauna un destin din linii largi, pe măsura majoră a peisagiului de sub ochi.

Istoria acestor popoare e scrisă pe mări.

Ce ar fi însemnat Anglia fără împărăția lichidă a oceanelor? Ce ar fi însemnat Japonia, Italia, Portugalia, Olanda, și atâtea alte țări fără mare? Și ce ar fi fost culturile greacă și romană fără fecundarea lor de acest sentiment al grandoarei, pe care nicio odisee și nicio eneidă nu l-ar fi putut găsi altundeva decât în genunile albastre ale apelor?

Se poate spune foarte bine că destinul acestor popoare și al acestor culturi a eșit din valuri.

In trecutul nostru noi nu am cunoscut acest privilegiu al mării. Literatura poporană românească e străină de imaginea nesfârșiturilor lichide. Spațiul în care am crescut e cel mioritic și în plasma noastră etnică nu s'au răsfrânt decât imagini de piscuri și de văi sumbre, alternând cu bărăgane de lumină, Marea, noi am înlocuit-o cu ondulația muzicală a reliefului, cu linia aceasta care urcă și coboară dela vale la munte și dela munte la vale, și am identifi-

(Continuare in pag. 2-a)

Congresul dela Nürnberg

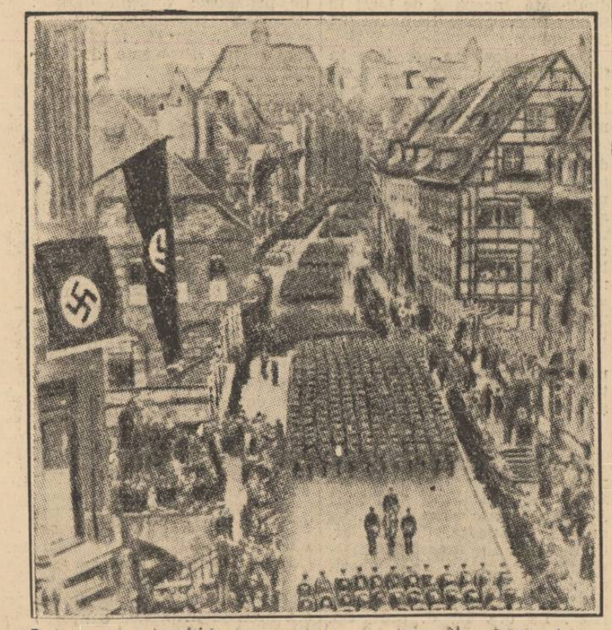

Inainte de deschiderea congresului dela Nurnberg, trupele defilează pe străzile orașului.

SCRISORI DIN ITALIA

Apărarea rasei in Italia

de N. de ALDISIO

Roma, Septembrie

De câteva săptămâni măsurile destinate să apere integritatea rasei italiene s'au înmulțit cu o repeziciune nespusă. Totdeauna fascismul a insistat asupra necesității de a spori necontenit calitățile fizice și morale ale individului și să facă din poporul italian un popor sănătos din aceste două puncte de vedere. Totuși, niciodată nu au fost ostracizați străinii și, afară de câteva manifestări sporadice la cari marea masă a publicului nu a luat parte, nimeni nu ataca pe evrei. Mulți dintre ei ocupau în viața națională italiană posturi importante și se pare chiar că atât colaborarea cât și calitățile lor erau căutate și apreciate.

De când s'au strâns însă relațiile între Roma și Berlin, s'a văzut precizându-se încet o mișcare rasistă, care apare acum în toată plenitudinea ei.

La 14 Iulie trecut, un grup de profesori universitari a publicat un manifest din care reesia că de o mie de ani există o rasă pură italiană, care fixa caracterele distincte ale acestei rase și care declara în sfârșit că evreii nefiind arieni nu puteau fi italieni. Dela prima vedere, acest document cu o aparență pseudoștiințifică, nu prea părea serios. Peste 12 zile însă, dela publicarea manifestului, ministrul Starace, secretarul partidului fascist, a primit pe autorii manifestului, i-a felicitat și a aprobat concluziile lor. Faptul a provocat o reacțiune destul de vie din partea papei, care în mai multe discursuri, condamna rasismul și naționalismul exagerat ca o adevărată apostazie. Și papa a adăugat: „Lumea se întreabă pentru ce Italia a simțit nevoia nenorocită de a imita Germania, chiar în acest domeniu". Răspunsul Ducelui nu a întârziat. Vorbind cu un grup de demnitari fasciști, a declarat la Forli, la 30 Iulie, că „chiar în chestiunile de rasă, fascismul va porni înainte și că nu a imitat pe nimeni".

De atunci, antisemitismul se dezvoltă cu mare repeziciune. Măsurile împotriva evreilor se înmulțesc. S'a anunțat mai întâi că copiii evreilor străini, stabiliți în regat, nu vor mai avea permisiunea de a frecventa școalele

(Continuare in pag. 2-a)

Cursa de Yolle la Mamaia